

Regelverk for tilskuddsordning:

Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene

1. Mål og målgruppe for ordningen

Overordnet målsetting for forsøksordningen er å prøve ut om statlig finansiering og statlige kriterier for tildeling av omsorgstjenester gir:

- Økt likebehandling på tvers av kommunegrenser
- Riktigere behovsdekning av tjenester til innbyggerne.

Forsøksordningen skal ha to fokusområder:

- Brukers behov i sentrum
 - Det tilbys tjenester som er individuelt tilpasset ut i fra den enkeltes behov
 - Brukermedvirkning er satt i system
- Lik tildelingsprosess
 - Riktig kompetanse og kunnskapsgrunnlag er benyttet i behovsvurdering og tjenestetildelingen
 - Likt arbeidsverktøy er benyttet i tildelingsprosessene

Forsøket følgeevalueres. Med bakgrunn i resultatene som fremkommer, kan det være aktuelt å gjøre enkelte tilpasninger i finansieringsmodellen.

Målgruppen for ordningen er befolkningen i deltakerkommunene.

2. Hvem kan få tilskudd

- Kommuner
- Fylkeskommuner
- Interkommunale selskaper
- Statlige foretak (f.eks. RHF/HF)
- Frivillige og ideelle organisasjoner
- Universiteter og høyskoler
- Bedrifter
- Utlandet (f.eks. internasjonale organisasjoner og EU)

Tillegg og presiseringer:

For gjennomføring av forsøksordningen tas det forbehold om Stortingets årlige behandling av statsbudsjettet i forsøksperioden.

Nye kommuner:

Forsøket har pågått siden 01.05.2016 og skal utvides med 6 nye kommuner i løpet av 2020. For disse kommunene vil forberedelser til forsøket starte 01.07.2020 og ny finansieringsmodell vil starte 01.01.2021. Kriterier for utvelgelse av deltakende kommuner er angitt i punkt 4 om tildelingskriterier.

Søknadsfrist for nye kommuner er 01.02.2020.

Deltakende kommuner:

Hobøl, Spydeberg, Askim og Eidsberg har fått invilget deltakelse i 2019. Disse kommunene som sammen med Trøgstad kommune slås sammen til Indre Østfold kommune fra 2020, inviteres til å delta i forsøket med forberedelser fra 01.01.2020 og ny finansieringsmodell fra 01.07.2020. Kriterier for utvelgelse av deltakende kommuner vil ikke gjelde for Indre Østfold kommune.

Søknadsfristen for Indre Østfold kommune er 01.12.2019. Det åpnes for at vedtak om deltakelse fra kommunestyre kan ettersendes til Helsedirektoratet innen utgangen av 31.12.2019.

3. Søknaden skal inneholde

- Søkerens mål med tilskuddet
- Prosjektbeskrivelse/beskrivelse av tiltak det søkes om tilskudd til
- Budsjett (skal kunne sammenliknes på samme nivå med regnskap dersom regnskap kreves)
- Delfinansiering/tilskudd fra andre instanser
- Egenfinansiering
- Søkerens organisasjonsform (for eksempel forening, stiftelse, AS eller annet).
- Redegjørelse for de interne og eksterne kontrolltiltak som skal sikre korrekt rapportering og måloppnåelse
- Søkerens vurdering av risiko ved prosjektet

Tillegg og presiseringer:

- Kommunen skal benytte søknadsskjema som er utarbeidet for ordningen.
- Kommunen må i søknadsskjemaet beskrive hvordan de tilpasser seg kriterier for deltakelse i forsøket, se punkt 4 om tildelingskriterier.
- Kommunestyret må ha vedtatt deltakelse i forsøksordningen. Kommunestyrets vedtak skal vedlegges søknaden.
- Søknaden undertegnes av rådmannen eller den som har signeringsfullmakt.

4. Tildelingskriterier

- Skjønnsmessig vurdering med utgangspunkt i forventet måloppnåelse
- Ordningen er øremerket i statsbudsjettet
- Kvantifiserbare tildelingskriterier
- Andel av regnskapsførte utgifter

Tillegg og presiseringer:

Kriterier for utvelgelsen av kommunene er som følger:

1. Om kommunen oppfyller kriteriene til deltakelse (se nedenfor). Dette skal beskrives i søknaden.
2. For å sikre spredning i landet, fordeles kommunene ut fra geografiske områder.
3. Videre grupperes kommunene i hver geografiske område ut fra;
 - a) Antall innbyggere (under 5000, mellom 5000-20.000 og over 20.000 innbyggere)
 - b) Demografi (andel innbyggere over 80 år)
 - c) Økonomiske forhold (andel frie disponible inntekter)
4. Ved søknader fra flere enn 6 kommuner og hvis flere av kommunene er relativt like når det gjelder kriteriene ovenfor, vil det trekkes ut representative kommuner i hvert geografiske område.

Ordningen er øremerket i statsbudsjettet for Indre Østfold kommune. Kriterier for utvelgelse av kommuner gjelder derfor ikke for Indre Østfold kommune (ny kommune i 2020) som består av kommuner som tidligere har deltatt i forsøket, og som inviteres til deltakelse i tillegg til 6 nye kommuner. Indre Østfold kommune må allikevel oppfylle kriteriene til deltakelse (se nedenfor).

Det gis tilskudd til:

I forsøksordningen skal kommunene bruke statlige kriterier for tildeling av omsorgstjenester og få statlig finansiering av omsorgstjenester. For å sikre en mest mulig lik kartlegging og tilnærming til tildelingsprosessen er det for forsøksordningen utarbeidet felles rutiner og kriterier for arbeidsprosessen. Disse skal brukes.

Kommunene skal bruke forsøkets forskrift om kriterier for langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Forskriften skal tilpasses slik at den omtaler egen kommune, riktige dato for kommunestyrevedtaket settes inn, samt sørge for kunngjøring på Norsk Lovtidend.

Ved oppstart med ny finansieringsmodell vil det for hver forsøkskommune gjøres et uttrekk fra kommunerammen, tilsvarende de faktiske utgiftene til omsorgstjenestene året forut for forsøksperioden. For nye forsøkskommuner vil det bli foretatt et uttrekk basert på netto driftsutgifter for omsorgstjenester (funksjon 234, 253, 254 og 261) i 2019. Dette gjelder også Askim, Eidsberg og Trøgstad (Indre Østfold kommune), men utbetaling og bruk av inntektpåslag fra forsøket i 2019 vil holdes utenfor beregningen av uttrekk. For de tidligere forsøkskommunene Hobøl og Spydeberg vil uttrekket baseres på netto driftsutgifter i 2015. Utrekket justeres årlig for lønns- og prisvekst, samt anslått vekst i kostnader som skyldes endring i demografi. Kommuner som deltar i forsøket vil få dekket utgifter til ressurskrevende tjenester samme år som de påløper.

Omsorgstjenestene som inngår i forsøket og finansieringen er nærmere beskrevet i dokumentene Kriterier for tildeling av omsorgstjenester og Finansieringsmodell for omsorgstjenester.

Kriterier for deltagelse:

- Kommunestyret må ha vedtatt deltakelse i forsøksordningen.
- Det vil ikke være et krav om at kommunene har en egen tildelingsenhet, men kommunene må gi en tydelig beskrivelse av hvordan tildelingen skal foregå. Kommunens ansatte som ivaretar oppgaven med tildeling av omsorgstjenester bør ha helse- og sosialfaglig kompetanse på høgskolenivå.
- Kommunen må ha tilstrekkelig ressurser for å løse oppgaven med tildeling av omsorgstjenester.
- Kommunen må tilrettelegge for å kunne kjøpe tjenester fra andre leverandører hvis tjenesten ikke kan leveres av kommunen selv.
- Kommuner som ønsker deltakelse i forsøksordningen må legge til rette for nødvendige tilpasninger i EPJ- system og økonomisystem. Kommunens EPJ-system bes oppgitt i søknaden.
- Deltagende kommuner må fra tidspunkt for beslutning om deltakelse kunne inngå i et tett samarbeid om forsøksordningen med Helsedirektoratet.

Kommunen vil gjennom aksept av vilkårene i tilskuddsbrevet forplikte seg til å:

- Følge de opplærings- og oppfølgingstiltak, rapportering og evaluering som Helsedirektoratet har satt for forsøket
- Sørge for å innarbeide rutiner som ivaretar krav til rapportering og evaluering av forsøket

- Ha definert en kontaktperson for Helsedirektoratet gjennom hele forsøksperioden
- Fortsatt ha ansvar for enkeltvedtak som fattes
- Opprettholde klagehåndtering og tilsyn med tjenestene som i dag
- Fortsatt ha ansvar for å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere virksomheten slik at omsorgstjenestene er i samsvar med krav fastsatt i lov og forskrift
- Sørge for nødvendige helse- og omsorgstjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1, og ivareta pasientens rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1a
- Sikre at tjenester til nåværende og fremtidige brukere ikke forringes
- Ha etablert en prosjektstruktur med prosjektleder for forsøksperioden innen 01.07.2020. (Det forutsettes at Indre Østfold kommune har dette på plass i 2019)
- Revidere alle vedtak om omsorgstjenester som er truffet før forsøkets oppstart. For de nye kommunene må dette skje innen 31.12.2020 slik at alle vedtak per 01.01.21 er i henhold til statlige kriterier for tildeling av omsorgstjenester og kan inkluderes i prismodellen. For Indre Østfold kommune må dette være på plass innen 30.06.2020
- Implementere de til enhver tid gjeldende statlige tildelingskriterier, dokumenter og rutiner for arbeidsprosesser knyttet til tildeling av tjenester
- Følge de instruksjoner som Helsedirektoratet gir om forståelsen og praktisering av statlige prosess- og tjenestekriterier
- Sørge for tilgang til personell med nødvendig tverrfaglig kompetanse og erfaring som kreves av forsøket
- Sørge for rutiner som sikrer tilgang til spesialkompetanse i de saker dette trengs

Tilskuddsberegning:

Det gis et inntektspåslag til de nye kommunene tilsvarende 4 % av utgifter til omsorgstjenester, begrenset oppad til 28 mill. kroner i 2020 for en enkelt kommune. Inntektspåslaget gis med effekt fra 01.07.2020. For Indre Østfold kommune gis inntektspåslaget fra 01.01.2020 og er basert på en videreføring av det inntektspåslaget som er utbetalt i 2019.

Nye kommuner som skal delta fra 01.07.2020 vil motta ordinært rammetilskudd for perioden 01.07.2020.-31.12.2020. Fra 01.01.2021 vil kommunene finansieres over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett etter ny finansieringsmodell. Indre Østfold kommune som skal delta fra 01.01.2020 vil motta ordinært rammetilskudd for perioden 01.01.2020-30.06.2020. Fra 01.07.2020 vil kommunene finansieres over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett etter ny finansieringsmodell. Utrekket fra rammetilskuddet vil da utgjøre 50% av et helt års effekt. Ny finansieringsmodell innebærer utbetaling av tilskudd for omsorgstjenestene, og gis i hovedsak i form av en aktivitetsbasert finansieringsmodell med statlige enhetspriser og et mindre rundsumtilskudd.

Forsøket skal kunne avvikles etter 2022. Etter dette trappes inntektspåslaget gradvis ned. Nedtrappingen av forsøket beskrives i vedlagte finansieringsdokument.

Helsedirektoratet dekker alle direkte kostnader knyttet til planlegging, gjennomføring og evaluering av forsøket, herunder til møter og samlinger. Kommunen må selv dekke kostnader knyttet til reise til møter og samlinger. For å understøtte en tett dialog mellom Helsedirektoratet og kommunene og redusere reisevirksomhet i forbindelse med den kvartalsvise rapporteringen, vil Helsedirektoratet kunne dekke

kostnader for videokonferanseutstyr begrenset oppad til kr 50.000,- for de kommuner som ikke allerede har slikt utstyr.

5. Rapportering skal inneholde

Kommunen skal sørge for den rapportering som Helsedirektoratet fastsetter. Kravet er nærmere beskrevet i finansieringsdokumentet. Det kan komme endringer i løpet av forsøksperioden. For å følge med og ha oversikt over utviklingen i forsøket og forsøkskommunene, må kommunene blant annet rapportere på:

1. Utviklingen i tjenestevolum og kostnad (finansieringsmodell)
2. Prognose og regnskap for omsorgstjenestene i forsøkskommunene
3. Status og utvikling i forsøkskommunene
4. Statistikk IPLOS
5. Årlig ordinær rapportering av økonomi- og tjenestedata (IPLOS)

Rapporteringsfrister vil bli nærmere angitt i tilskuddsbrev fra Helsedirektoratet.

Følgeevaluering

Det skal gjennomføres følgeevaluering av forsøksordningen. Helsedirektoratet har avtale med en ekstern evaluator. Kommunene som deltar må samarbeide med evaluator, og legge til rette for følgeevalueringen. Slik evaluering vil skje mens forsøket pågår, i avviklingsfasen og senere.

Regnskap

Tilskuddet skal føres på de KOSTRA-funksjoner som vil bli angitt i tilskuddsbrev. Regnskapet skal skilles mellom aktivitetsbasert tilskudd, rundsumtilskudd og inntektpåslag. Budsjett og regnskap fra tilskuddsmottaker skal kunne sammenlignes på samme nivå.
Frist for regnskap pr 31.12 er innen 1.4 påfølgende år.

Revisorattestasjon

Frist og krav for revisorkontroll og attestasjon vil bli spesifisert i tilskuddsbrevet. Det vil i forsøksperioden bli gjennomført revisjon i de deltagende kommunene av en instans som Helsedirektoratet inngår avtale med. I tillegg vil kommunens egen revisor gjennomføre regnskapsrevisjon og øvrige kontrollhandlinger.

Avtalte kontrollhandlinger:

Kommunene må legge til rette for at ekstern og intern revisor skal kunne gjennomføre de kontrollhandlinger Helsedirektoratet beslutter. Kontrollhandlingene skal gjennomføres for å sikre at kommunens rapportering som grunnlag for aktivitetsbasert finansiering, er i tråd med kriterier for tjenestetildeling og bruk av tjenestekoder.

6. Kriterier for måloppnåelse

Det skal gjennomføres følgeevaluering av forsøksordningen. Kommunen skal samarbeide med Helsedirektoratet og den som Helsedirektoratet utpeker for å foreta evaluering av forsøket. Slik evaluering vil skje mens forsøket pågår, i avviklingsfasen og senere.

Evalueringen vil bli gjennomført av en ekstern evaluator. Helsedirektoratet vil gi kommunen innsyn i

resultater og læringseffekter fra evalueringen av forsøket.

Opplysninger som skal innhentes fra tilskuddsmottaker eller eventuelt andre kilder for å belyse måloppnåelsen:

- Omfang på tjenestetildelingen, og kompetanse hos de som tildeler tjenester
- Brukernes og pårørendes erfaring med tjenestetildelingen og medvirkning i tildelingsprosessen
- System for tverrfaglig samarbeid og samhandling
- Brukernes tilfredshet med tjenestetildeling
- Omfang av klagesaker og utfall av klagesaksbehandling
- Forholdet mellom vedtak om tjenester og faktisk utførte tjenester
- Omfang og innretning på forebyggende omsorgstjenester
- Arbeidsmetoder i kommunene (systemtilpasning, skjema, rutiner)
- Kommunenes bruk av inntektspåslaget
- Økonomisk utvikling i forsøkskommunene
- Effekter av ny finansieringsmodell

Ytteligere presiseringer er utarbeidet i samarbeid med evaluator.

7. Søknadsbehandling

Innstilling om avgjørelser/vedtak skal fremmes av: Helsedirektoratet

Innstilling skal godkjennes av: Helsedirektoratet

Avgjørelser/vedtak skal fattes av: Helsedirektoratet etter avklaring med Helse- og omsorgsdepartementet.

Hvordan søker skal opplyses om utfallet av søknadsbehandlingen: Vedtaksbrev

Prosess for søknadsbehandling ut over dette: Det kan påregnes tilbakemelding om deltagelse i løpet av mars 2020.

8. Klage på vedtaket

Tildeling av/avslag på tilskudd under ordningen er ikke et enkeltvedtak. I henhold til forvaltningsloven §28 er det ikke klagerett.

9. Rutiner for utbetaling

Tilskudd utbetales når forsøket iverksettes. Ved aksept av vilkår i tilskuddsbrevet skal akseptbrev og avtale returneres utfylt og signert av tilskuddsmottaker.

Tilskuddsmottaker må varsle Helsedirektoratet dersom adresse, bankkontonummer eller organisasjonsnummer er endret.

Eventuelt for mye utbetalt tilskudd skal returneres til Helsedirektoratet med referanse til kapittel post, ordning og tilskuddsår.

All utbetaling av tilskudd er øremerket omsorgstjenester omfattet av forsøket. Dersom kommunene i forsøket har ubrukte tilskuddsmidler ved utgangen av årene i forsøksperioden 2020–2022, kan midlene

overføres til neste regnskapsår, til og med år 2023. Ubrukte midler etter 2023 skal tilbakebetales til Helsedirektoratet.

Eventuelle ubrukte tilskuddsmidler fra første forsøksperiode 2016-2019 i Spydeberg og Hobøl, kan i tråd med tidligere tilskudsregelverk overføres til 2020, og skal etter dette tilbakebetales til Helsedirektoratet.

Kommunene vil motta a konto utbetaling av inntektpåslag, rundsumtilskudd og til tjenester etter prismodell per kvartal, med etterskuddsvis avregning for den delen av modellen som finansieres etter prismodell. Det utbetales ikke renter hvis det oppstår forsinkelser i utbetalingen.

10. Oppfølging og kontroll

Helsedirektoratet kan føre kontroll med:

- at bevilgningen brukes etter kravene i regelverk og tilskuddsbrev
- at opplysninger som legges til grunn for tildeling og som inngår i den etterfølgende rapporteringen er korrekte, jf. bevilgningsreglementet §10, annet ledd.

Helsedirektoratet kan gi myndighet til en annen virksomhet for å føre denne kontrollen.

Tilskuddsmottakere skal legge frem opplysninger ved forespørsel og bidra på andre måter til å muliggjøre og lette kontrollarbeidet.

Helsedirektoratet kan iverksette nødvendige og hensiktsmessige kontroller.

Tillegg og presiseringer:

Det vises til punkt 5 om avtalte kontrollhandlinger.

11. Bortfall av tilskudd og andre reaksjonsformer

Dersom tilskuddsmottaker ikke oppfyller kravene som stilles i regelverket eller tilskuddsbrevet bortfaller tilskuddet.

Gir mottaker uriktige opplysninger eller ikke bruker tilskuddet i samsvar med fastsatte betingelser kan tilskuddet stanses og/eller kreves tilbakebetalt delvis/helt. Helsedirektoratet kan nekte tilskuddsmottakeren å motta tilskudd ett eller flere påfølgende år. I særskilte tilfeller skal politianmeldelse vurderes.

Tillegg og presiseringer:

12. Kunngjøring

Kunngjøres på www.helsedirektoratet.no